

**"Het beste middel
tegen armoede is
waardig werk"**

KOFI ANNAN

**Wat doet 11.11.11
met je centen?**

AAN DIT NUMMER WERKTEN MEE:

EDUCATIECEL: Bart Demedts, Claire Bracke, Eddy Maes
ZUIDCEL: Kris Vanslambrouck
COMMUNICATIE: Corine Van Kelecom
FONDSENWERVING EN MARKETING: Dirk Peeters
BELEIDSDIENST: Marc Maes

CONCEPT EN REALISATIE:

Metronoom, Antwerpen

FOTO VOORPAGINA:

bijdrage van Gerard Alsteens (GAL)
 voor *Uitgedrukt – Kunst voor 11.11.11*
 (zie ook p.12)

Druk:

Druk In De Weer, Gent

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Bogdan Vanden Berghe
 Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel

REDACTIE:

Pagina 11
 Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
 Tel. 02 536 11 16
 Fax 02 536 19 02
 e-mail pagina11@11.be
 www.11.be

NATIONAAL SECRETARIAAT:

11.11.11
 Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
 Tel. 02 536 11 11
 Fax 02 536 19 10

PROVINCIALE SECRETARIATEN:

11.11.11 ANTWERPEN
 Patriottenstraat 27, 2600 Berchem
 Tel. 03 281 06 62
 Fax 03 281 06 89
 e-mail antwerpen@11.be

11.11.11 LIMBURG
 Pastoorijstraat 40, bus 7,
 3530 Houthalen-Helchteren
 Tel. 011 87 14 80
 Fax 011 85 14 93
 e-mail limburg@11.be

11.11.11 OOST-VLAANDEREN
 Dok Noord 5, 9000 Gent
 Tel. 09 233 02 03
 Fax 09 233 94 84
 e-mail oost-vlaanderen@11.be

11.11.11 VLAAMS-BRABANT/BRUSSEL
 Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel
 Tel. 02 536 11 53 of 02 536 11 33
 Fax 02 536 19 01
 e-mail brabant@11.be

11.11.11 WEST-VLAANDEREN
 Hugo Verrieststraat 22, 8800 Roeselare
 Tel. 051 24 06 13
 Fax 051 24 08 39
 e-mail west-vlaanderen@11.be

Toga Mexicana

Het decor: een universitaire aula met pas afgestudeerde sociologen, communicatiewetenschappers en hun ouders, die, zo wordt ons gezegd, op deze dag bijzonder trots mogen zijn. Ik ben het al 21 jaar, ouder en bijzonder trots. Tot zover kon ik volgen. Maar in zijn toespraak leverde de decaan ook het bewijs dat we behalve trots ook gerust mogen zijn. Uit wetenschappelijke studies blijkt dat je met een universitair diploma nog altijd een hoger loon krijgt en kan rekenen op een hogere status, meer welvaart en een betere gezondheid. Dat dit wetenschappelijk bewezen is, daar ben ik gerust in. Of ik dit correct vind, is iets anders.

Maar wat zullen die geleerde jongens en meisjes nu gaan doen in de wereld, behalve meer geld verdienen en in blakende gezondheid van hun welvaartspeil genieten. Dat bleef een beetje onderontwikkeld in de speech van de decaan. Wat hij bijvoorbeeld niet zei: "En nu als de bliksem aan 't werk. Gedaan met flierefluiten. Er zijn problemen genoeg in de wereld om uw tanden in te zetten. Ga de mensen hierbuiten maar eens helpen met hun multiculturele samenleving. Of met het verkleinen van hun ecologische voetafdruk. Ze kunnen daar wel een paar sociologen bij gebruiken. En vergeet de illegale hongerstakers niet en de verrechtsing, de communicatie tussen de politiek en de burger en de kloof tussen arm en rijk ... Allez vooruit, aan 't werk ..." Neen, dat zei hij niet.

Trouwens, de afgestudeerden waren er ook niet op gekleed om er direct in te vliegen.

Voor deze eerbiedwaardige diploma-uitreiking waren ze, naar Amerikaans model, getooid met een toga en een hoedje. Daar kwam hun outfit ook vandaan, van een Amerikaans bedrijf, maar wel geproduceerd in Mexico.

Diezelfde 19^e september ging in Gent het textielbedrijf UCO overkop. 400 werknemers op straat. Dat ziet er niet zo best uit voor die mensen hun inkomen, hun status, hun welvaartspeil en hun gezondheid. Slachtoffers van de globalisering, van de moordende concurrentie o.a. uit Mexico.

En zo draafden mijn op hol geslagen stokpaardjes door deze onschuldige academische zitting. Beroepsmisvorming, ik weet het. Maar de decaan was begonnen. "Dat ze gerust mogen zijn", dat zeg je niet als je een lichter afgestudeerden de wereld in stuurt.

BART DEMEDTS

Niet te missen in deze Pagina 11

- Als poetsvrouw aan de slag op Sharkmart.be p. 4

- Wij willen waardig werk!
De campagnepartners aan het woord p. 6

- Wie zijn ze, wat doen ze en vooral: waarom?
11.11.11-vrijwilligers in de kijker p. 14

CNCD en 11.11.11 werken terug samen

De campagne **Waardig Werk** loopt langs beide kanten van de taalgrens. Dat komt door de nauwe samenwerking tussen **11.11.11** en haar Franstalige evenknie CNCD. **Alexandre Seron**, die vanuit hun studiedienst de campagne opvolgt, legt uit hoe onze zusterorganisatie de zaken aanpakt.

Alexandre Seron leidt de studiedienst van onze Franstalige zusterorganisatie CNCD en ziet de campagne Waardig Werk goed zitten: "Blijkbaar is waardig werk een thema dat veel mensen aanspreekt. Werk is dan ook iets heel menselijks, iedereen komt ermee in aanraking." FOTO CNCD

Wat is de speerpunt van jullie activiteiten?

Alexandre Seron. De werking van CNCD steunt op drie pijlers: sensibilisering, fondsenwerving en lobbywerk. We proberen daarbij minder klassieke vormen te gebruiken, niet met een geheven vingertje. Zo lanceerden we de campagne **Waardig Werk** op het wereldmuziekfestival **Esperanzah!** voor een publiek van 30.000 man, in een aangenaam en zomers kader. Voor de fondsenwerving proberen we de organisatie van culturele events uit naast de verkoop van onze traditionele producten. Zo treedt de Malinese zangeres Rokia Traoré op 7 november voor ons in het Koninklijk Circus.

Wat verwachten jullie van de campagne Waardig Werk?

Alexandre. We willen waardig werk terug op de politieke agenda zetten. Men ziet het sociale aspect van werk dikwijls als obstakel bij het bereiken van commerciële en financiële doelen. En men ziet het te zeer als een probleem in het Zuiden, terwijl in ons economisch systeem Noord en Zuid met elkaar verbonden zijn.

We ijveren dan ook voor een concreet politiek engagement. De Europese Unie moet waardig werk opnemen in haar economische en sociale strategie op wereldvlak. Men zou bedrijven en overheden moeten stimuleren

om kieskeuriger te zijn en vooral in zee te gaan met leveranciers die waardig werk hoog in het vaandel dragen. Dankzij de samenwerking binnen de internationale campagne **Decent work, decent life** lijkt het ons mogelijk om, zelfs op korte termijn, resultaten te boeken.

Hoe anders is het om samen te werken met de vakbonden?

Alexandre. Het is inderdaad een uitzonderlijke situatie. Een campagne over waardig werk zonder steun van de vakbonden zou echter absurd zijn. Maar onze manieren van werken zijn vrij verschillend. Een ngo zoals CNCD werkt anders, heeft een beperktere capaciteit om te mobiliseren en gebruikt andere netwerken dan een vakbondsorganisatie. Onze besluitvormingsprocessen verschillen ook sterk. Dat loopt niet altijd gemakkelijk, maar we kunnen vooral veel van elkaar leren. We hebben elk onze specifieke kennis op bepaalde domeinen. Bovendien zijn de vakbonden een autoriteit op het gebied van werk, en moeten politici met hen rekening houden. Door deze samenwerking staan we dus veel sterker in onze schoenen.

Hoe zijn de reacties tot nu toe?

Alexandre. De reacties op het festival **Esperanzah!** waren overweldigend positief. Blijkbaar is waardig werk een thema dat veel mensen aanspreekt. Werk is dan ook iets heel menselijks, iedereen komt ermee in aanraking. Het festival en de campagne zijn begin augustus in zowat de hele Franstalige pers aan bod gekomen. Hoe meer mensen met de campagne kennismaken, hoe liever, natuurlijk!

CLAIRE BRACKE

LINKSONDER: Op de stand van CNCD konden de festivalgangers van Esperanzah kennis maken met de campagne Waardig Werk. Meer dergelijke foto's van bezoekers vind je op hun website. FOTO ALEXANDRE SERON

• www.cncd.be

De werkwereeld aan je voeten

Waag je kans op het nieuwe interactieve internet spel van 11.11.11 waarmee je midden in de wereldwijde arbeidsmarkt terecht komt. Als gehaaide manager in China, kassierster in Europa, of als opzichter of fabrieksarbeider in Guatemala.

UITDAGINGEN

Welke beslissingen neem je in je virtuele positie? Ga je naar het trouwfeest van je broer als dat betekent dat je waarschijnlijk ontslagen wordt? Verklik je de grijpgrage opzichter die je geregeld lastigvalt bij de directie, of zwijg je uit schrik je job te verliezen? Of ontsla je als baas de naaister die materiaal naar buiten smokkelt, als je weet dat zij die scharen verkoopt om het schoolgeld van haar dochtertje te betalen?

Van 24 oktober tot 22 november ligt de wereld van het werk aan je voeten. Je scoort door je job in de loop van de maand zo goed mogelijk uit te voeren. Regelmatig krijg je binnen je functie bepaalde dilemma's en uitdagingen voorgeschoteld. Aan jou om te beslissen en je job te behouden ... maar hou er rekening mee dat elke keuze gevolgen heeft voor jezelf én je tegenspelers. Voor je het weet sta je op straat en moet je op zoek naar een nieuwe job op Sharkmart. Of denk je als swifferende poetsvrouw die gewiekste manager wel de baas te kunnen?

ALLEEN, IN GROEP OF AAN DE TOOG

Hoewel het spel in eerste instantie gericht is op jongeren, kan iedereen natuurlijk zijn kans wagen op de virtuele arbeidsmarkt. Je kan Sharkmart alleen spelen voor je pc, tegen alle andere spelers. Maar je kan je ook inschrijven met een stel vrienden of met je klas, je jeugdhuis of jeugdvereniging en kijken wie van jullie de hoogste score haalt. Hoeveel je speelt in de loop van de maand, bepaal je zelf. De meest gedreven deelnemers maken kans op een reischeck van Joker.

Naast dit Sharkmartspel, dat volledig online wordt gespeeld, kunnen de Vlaamse jeugdhuisen ook een uitdagend avondje Sharkmart organiseren. Het offline pakket bevat al het materiaal om een aantal spelletjes in te richten en brengt Sharkmart zo naar de jeughuistoog!

CLAIRE BRACKE

Sharkmart is een onderdeel van de campagne 'Waardig Werk' en is een initiatief van 11.11.11, Oxfam-Solidariteit, FOS, Wereldsolidariteit, Globelink, magik? en Enter. Met de steun van FORMAAT, de Vlaamse jeugdraad en de Vlaamse Overheid.

• www.sharkmart.be

Campagne Waardig Werk

uit de startblokken

Op 7 oktober dropte de campagne **Waardig Werk** een gigantische gereedschapskist op het Brusselse Schumanplein. De actie stond in het teken van de Internationale Dag voor Waardig Werk. Ook in andere landen in Noord en Zuid vonden gelijkaardige acties plaats.

VAKBONDSSTEUN

In de reuzengrote gereedschapskist die **Waardig Werk** op het Schumanplein neerpootte zaten werknemers. Ze werden uit hun benarde positie bevrijd door o.a. Luc Cortebeek (ACV), Anne Demelenne (ABVV-FGTB) en Guy Ryder van het Internationaal Vakverbond. Onze Franstalige collega's lieten die dag al 's morgens van zich horen. Vrijwilligers getooid in werkkledij en voorzien van gereedschapskisten informeerden de treinreizigers over de campagne **Waardig Werk**. Met folders en pins namen zij negen Waalse stations onder handen.

INTERNATIONALE ACTIE

Van Kirgizië tot de Fiji-eilanden: op deze Internationale Dag voor Waardig Werk vonden wereldwijd acties plaats. Een bewijs dat het thema over de hele wereld leeft. In Thailand was er een protestactie voor het ministerie van arbeid en in de Dominicaanse Republiek (z)aten de vakbonden samen op een avondmaal voor

waardig werk. Ook in Zuid-Afrika besteedden de vakbonden specifieke aandacht aan het thema. Nog grootschaliger zag men het o.a. in Londen, waar aanwezigen een hele dag workshops, films, tentoonstellingen konden bezoeken.

STARTDAG

De actie van 7 oktober was niet het eerste publieke moment van de campagne. Onze Franstalige collega's kwamen ermee naar buiten op het festival *Esperanzah!* in augustus. De startdag aan Vlaamse kant ging op 20 september door in het Gentse cultuurcentrum Vooruit. Het werd een unieke ontmoeting van activisten, zowel uit de vakbonden als uit de Noord-Zuidbeweging. Meer dan 400 mensen genoten van de workshops, infomarkt en interessante debatten. De ngo's en de vakbonden in één zetel, stem van het Zuiden Altigracia Jimenez in een andere: het leverde interessante dialogen op. De twee improvisatiekunstenaars van *Inspinzazie* praatten met hun gesmaakte tussendoortjes het geheel aan elkaar.

LINKS: Twee jaar lang slaan de Vlaamse Noord-Zuidbeweging en de vakbonden de handen in elkaar: voor arbeidsrechten, waardige arbeidsomstandigheden en een leefbaar loon voor iedereen. Op de startdag van 20 september in Gent konden ze kennismaken met het campagnemateriaal tijdens op een ruime infomarkt.

FOTO DIRK PEETERS

FOTO DIETER TELEMANS

CLAIRE BRACKE

• www.waardigwerk.be

"We moeten de viciëuze cirkel doorbreken"

Altagracia Jiménez heeft het als directrice van het ziekenfonds Amussol erg druk. Zeker nu de opeenvolgende orkanen in alle hevigheid de bevolking van de Dominicaanse Republiek teisteren. Maar ook zonder orkanen schuilt achter de wuivende palmen en goudwitte stranden bittere armoede.

Altagracia coördineert in de Dominicaanse Republiek de organisatie Amussol, de sociale-zekerheidskas van de CASC, de grootste vakbondskoepel ginds. Die vakbond is een partner van ACV en Wereldsolidariteit. Altagracia vertolkte de stem van het Zuiden op de startdag van de campagne *Waardig Werk*.

Altagracia Jiménez. "In ons land is er een gigantisch tekort aan jobs. 56% van de actieve bevolking in de Dominicaanse Republiek werkt daardoor noodgedwongen in het informele circuit. Zij staan nergens geregistreerd en moeten volledig voor zichzelf instaan. Sinds 2001 hebben we een wet op de sociale zekerheid die werknemers beschermt tegen ziekte of pensioen. Maar die wet is enkel van toepassing op wie met

een officieel contract werkt. Meer dan de helft van de werkenden zijn daar dus niets mee."

Informele werkers zijn er in werkelijk alle sectoren, en in alle opleidingsniveaus. Zij verdienen hun brood met de verkoop van water op straat of van zelfgemaakte prulletjes op de stranden. Ze riskeren hun leven door als *motocochista* hele gezinnen te vervoeren op een gammell bromfietstje. Ze baten voor hun huis een eetkraampje uit, een schoonheidssalon, een garage. Als er geen klanten zijn, komt er ook geen eten op tafel.

"Die mensen hebben niets aan een grote uitleg over vakbondsbewegingen. Dag na dag proberen zij te overleven, en in dat dagelijks gevecht bieden wij concrete hulp. Daarom nemen we met Amussol de rol op van officiële werkgever. Zo

kunnen ook informele werknemers genieten van de socialezekerheidswet."

WAARDIGHEID TERUGWINNEN

"Aangesloten werknemers storten op regelmatige basis een bijdrage aan Amussol. Dit bedrag is afhankelijk van het beroep en gemiddeld inkomen, en verzekert hen voor arbeidsongevallen en inkomensverlies bij ziekte. Wij storten die als werkgever door aan de socialezekerheidskas. In totaal betalen we 6 miljoen peso's (ongeveer 120.000 euro) per maand, goed voor 4.500 werknemers en hun familie. Zij kunnen een pensioen opbouwen, en krijgen een ziekteverzekering voor zichzelf en hun gezin. Vooral dat laatste motiveert hen om zich aan te sluiten bij Amussol, want wie weet of ze wel lang genoeg zullen leven om van een pensioen te kunnen genieten?

Informele werknemers werken zichzelf letterlijk kapot om toch een centje bij te verdienen. Door hen te verzekeren van bepaalde sociale rechten, geven wij hen dus ook hun waardigheid als mens terug."

"Meer dan de helft van de Dominicanen werkt in de informele sector, dus zonder contract of statuut. Mensen baten een winkeltje uit waar ze plaats hebben: in hun huis of gewoon op straat."

ALTAGRACIA JIMENEZ

MACHINE KAPOT?

"In de zoektocht naar werkgevers neemt de regering soms foute beslissingen. Vrijhandelszones inrichten, bijvoorbeeld, waarin internationale bedrijven arbeiders compleet uitbuiten. De wetgeving op het vlak van werk en sociale zekerheid is daar een vodge papier dat men constant met de voeten treedt. IJazeker, het schept werk, maar tegen welke prijs? Een hele generatie werkt er 12 tot 15 uur per dag onder soms erbarmelijke omstandigheden. En als een naaister zich kwetst aan haar machine vraagt haar opzichter enkel 'of de machine niet kapot is'. Zijzelf telt niet. Door zich te organiseren in een vakbond als CASC, kunnen werknemers veranderingen afdwingen. Jullie slogan slaat de nagel op de kop: wij zijn géén gereedschap!"

PAPIEREN BLOEMEN

Zelfs wie een job met een contract heeft, moet daarnaast nog bijkussen. Met hun officiële loon alleen kunnen ze onmogelijk alle kosten dekken.

Altagracia maakte het zelf mee.

"Ik stond in voor zeven kinderen. Probeer ze maar te onderhouden, met een verpleegstersloon van omgerekend 20 dollar per dag! Dus knutselde ik papieren bloemen ineen die ik in de hoofdstad aan de man bracht. Terwijl de buurvrouw de kinderen opving, verdiende ik iets extra om mijn familie te kunnen onderhouden. Tegenwoordig is het nog moeilijker. Bijna iedereen moet in het informele circuit bijverdienen. Maar wie zorgt dan nog voor de kinderen?"

"Veel van die kinderen moeten trouwens zelf aan de slag. Uiteraard zien wij hen liever op de schoolbanken, maar hele families overleven net door het geld dat de kinderen binnenbrengen. Het eerste wat moet gebeuren is de ouders een waardige job aanbieden. Dan pas kunnen we de vicieuze cirkel doorbreken."

zoen kregen ze al zes opeenvolgende orkanen over zich heen. Ze zijn nog niet goed gekomen van de ene, of daar is de volgende al. "De mensen in de informele economie worden dubbel getroffen: niet alleen zijn ze soms hun huis en inboedel kwijt, ze kunnen bovendien niet werken omdat de straten onder water staan. En een dag niet gewerkt is een dag zonder inkomen. Als ik hen kom uitleggen wat ze kunnen winnen als ze zich bij ons aansluiten, vallen ze vaak uit de lucht. Nu kunnen ze zelf iets aan hun toekomst doen, dat is fantastisch."

"Mensen vragen me wel eens waarom ik er ondanks alles toch steeds opgewekt bijloop. Maar wat baten tranen? Mijn grootmoeder drukte me altijd op het hart: 'al mal tiempo, buena cara'. Slechte tijden, maar een vrolijk gezicht."

CLAIRE BRACKE

DUBBELE RAMP

De Dominicaanse Republiek kwam in het nieuws door de orkanen die het land teisterden. Dit sei-

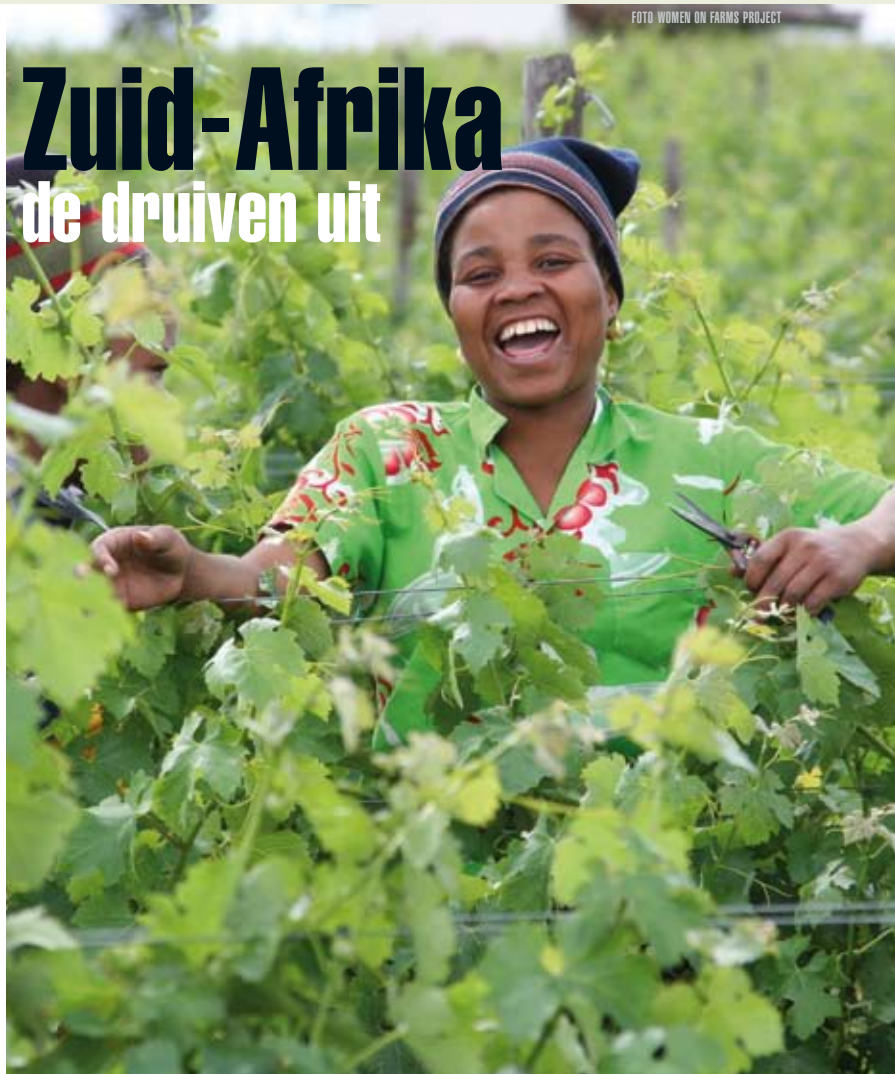

• www.wereldsolidariteit.be

Plantages in Zuid-Afrika persen niet alleen de druiven uit

Zuid-Afrika heeft een van de meest liberale grondwetten ter wereld. De naleving ervan is soms een andere zaak, zoals op de fruit- en wijnplantages rond Kaapstad. Sissi Vlamynck, campagnemedewerkster bij FOS-Socialistische Solidariteit, ging er in oktober vorig jaar een kijkje nemen.

De landarbeiders werken hele dagen in de blakende zon, voor de helft van het loon van een man. Ze krijgen pesticiden over zich heen, wat tuberculose, astma en eczeem veroorzaakt.

“Op een plantage ligt de verhouding tussen werkgever en werknemer heel anders dan in een fabriek.”

SISSI VLAMYNCK, CAMPAGNEMEDEWERKSTER BIJ FOS-SOCIALISTISCHE SOLIDARITEIT

Wat zijn de problemen op de plantages?

Sissi Vlamynck. Ik sprak met mensen die aangesloten zijn bij de vakbond *Sikhula Sonke*. De vakbond ijvert onder andere voor de naleving van arbeidsrechten. Werkgevers vegen er nog te vaak hun voeten aan. De landarbeiders staan – vaak zes dagen per week – de hele dag op het veld, in de blakende zon. Toiletbezoek is niet voorzien. Hetzelfde geldt voor beschermkledij. Een groot probleem als je weet dat de velden besproeid worden met behulp van vliegtuigen. De pesticiden tasten huid en longen aan van de werknemers en hun kinderen, en komen ook op het wasgoed terecht dat overal buiten te drogen hangt.

Een ander probleem zijn de uitzettingen. Werknemers en hun familie wonen vaak al heel hun leven op de plantage. Maar de laatste tijd jagen de grondeigenaars hen steeds vaker gewoon weg. Hele gemeenschappen worden zo uit elkaar gerukt, met schrijnende toestanden tot gevolg. Naast de uitzetting doen ook de tijdelijke contracten gemeenschappen uiteenvallen. Bij ontslag is zo’n landarbeider niet alleen haar werk, maar ook haar huis en haar hele sociale omgeving kwijt.

Wat wil de vakbond hieraan doen?

Sissi. *Sikhula Sonke* organiseert de vrouwen zodat ze gezamenlijk voor hun rechten kunnen opkomen. De vakbond strijdt tegen uitzetting en onderbetaling, en voor betere werkomstandigheden en sociale voorzieningen. Ze dient klacht in bij de arbeidsrechtbank, er zijn betogingen ... De vrouwen vergaderen op de boerderij, soms tijdens de lunchpauze. Ze willen echt het heft in eigen handen nemen. Algemeen secretaris Wendy Pekeur bijvoorbeeld is een klein, frêle vrouwtje. Maar achter dat breekbare uiterlijk schuilt een strijdvaardige *madam*, vol levenslust en kracht. Vroeger berustten de vrouwen meer in hun lot, ook al beseften ze zelf wel dat het niet normaal was dat hun mannen voor hetzelfde werk dubbel zoveel verdienen. *Sikhula Sonke* moest hen dus echt op hun rechten wijzen. Daar komt nu verandering in.

Is het niet moeilijk om actie te voeren op een plantage?

Sissi. De relatie tussen werknemer en werkgever is op zo’n plantage helemaal anders dan in een fabriek. Het is gemakkelijker om tegen een multinational in opstand te komen, dan tegen een plantage-eigenaar die je persoonlijk kent. Vaak is er ook tegenkanting vanuit de familie.

Martina Smith bijvoorbeeld bracht haar acht kinderen groot op het veld. Ze besloot lid te worden van de vakbond om betere werkomstandigheden te helpen afdwingen. Haar man was daar tegen en probeerde haar met fysiek geweld tegen te houden. Gelukkig draaide hij na verloop van tijd bij. Martina is nu heel actief binnen *Sikhula Sonke* en als zij eens niet aanwezig kan zijn, komt haar man zelfs in haar plaats!

Maar het loopt niet altijd zo goed af. Huiselijk geweld is nog steeds een groot probleem op de plantages, als gevolg van alcoholisme en drugsverslaving.

CLAIRE BRACKE

- www.wfp.org.za
- www.fos-socsol.be

WELKOM

**Thailand, het land van Phuket,
de langst regerende monarch
ter wereld Bhumibol Adulyadej,
basmatirijst, de boeddhistische
jaartelling (momenteel is het
2551 BE), TomYam soep
en ... schendingen van de
vakbondsrechten.**

Wat is me bijgebleven van mijn kort, maar verhelderend bezoek aan de Thai Labour Campaign, een partner van Oxfam Solidariteit? Allereerst de begrafenis van de moeder van coördinatrice Junya. Die zorgde ervoor dat het bezoek bijna in duigen viel, maar gelukkig kon haar collega mijn bezoek verder begeleiden. TLC is een kleine organisatie met slechts zes personeelsleden, maar een cruciale draaischijf om de campagnes en het lobbywerk van de progressieve vakbonden op elkaar af te stemmen.

Hoe werkt zoiets in de praktijk? Om de Thaise arbeiders te informeren over de werking van een vakbond en vakbondsrechten organiseert TLC op geregelde tijdstippen een *Labour Rights Caravan*. Dit is een laagdrempelige mobiele campagne die naar de arbeiders trekt en hen met optredens, quizen en films probeert warm te maken om zich aan te sluiten bij een vakbond. Ze loopt in nauwe samenwerking met progressieve vakbonden.

VAKBONDSWERK VOOR MIGRANTEN

Een ander speerpunt in de werking van TLC is het verbeteren van de positie van de migrantenarbeiders. Officieel zijn er ongeveer 2 miljoen migranten. De meeste hebben onderbetaalde jobs in vaak mensonwaardige omstandigheden. Zowat 90% komt uit buurland Birma. Tijdens mijn bezoek sprak ik met

in het jaar 2551

Sompok Sakaew, de coördinator van het *Labour Rights Promotion Network* (LPN) in de havenstad Samut Sakhon. We zitten dicht bij de vissershaven, de zoute vislucht vult de kamer, de verhalen maken me ongemakkelijk.

Sompok begon tien jaar geleden met migranten te werken in gezondheidsprojecten. Maar de verhalen over verkrachtingen, afpersing en uitbuiting duwden hem in de richting van rechtsbijstand en vakbondsrechten voor migranten. Nochtans maken de illegale status, de lange werktijden en het isolement het niet gemakkelijk om de migranten te informeren, laat staan mobiliseren.

SMEERGELD VOOR DE POLITIE

“Er leven hier ongeveer 200.000 Birmees migranten. De meesten werken op vissersboten en in de visverwerkende industrie. In het begin stonden de Thaise vakbonden niet open voor migrantenarbeiders, ze bestempelden hen als concurrenten. Ze zagen hen als medeoorzaak van de ‘race to the bottom’, de neerwaartse spiraal van vakbondsrechten en lonen. Inderdaad zijn de migranten bereid te werken tegen een lager loon. De werkgevers stellen daartegenover dat ze toch geen Thai vinden voor dat soort jobs.”

De migranten zijn aan totale willekeur overge-

leverd. Ze worden gerekruteerd via mensenhandel, krijgen nadien een valse arbeidskaart, ze leven in slaapzalen, moeten de politie smeergeld betalen, enz. LPN probeert hun vertrouwen te winnen door te bemiddelen, advocaten ter beschikking te stellen, scholen te zoeken en activiteiten op te zetten voor Thai en Birmezen. “Vorig jaar opende de eerste gemeenschappelijke school haar deuren en dit jaar organiseerden we een solidariteitsfietstocht. Het zijn kleine maar belangrijke stappen om de twee gemeenschappen samen te brengen.”

EEN EIGEN TEXTIELBEDRIJF

Thippawan Chailead is een 32-jarige textielarbeidster, en medeoprichtster van de coöperatieve *Solidarity Factory*. “Op 21 oktober 2002 stond ik van de ene dag op de andere op straat. De eigenaars van Bed and Bath in Prapadaeng, ten zuiden van Bangkok, waren met de noorderzon verdwenen. Na maanden actievoeren en steun van o.a. TLC en de Schone Kleren Campagne kregen we in januari 2003 eindelijk compensatie van de overheid. Die ervaring heeft ons gesterkt en samen met een veertigtal collega's kregen we een extra lening bij de overheidsbank.

Daarmee startten we de *Solidarity Factory*. Het was niet makkelijk om te overleven als kleine textiel-

Aansluiten bij een vakbond is niet vanzelfsprekend in Thailand. Daarom trekt de Thai Labour Campaign geregeld rond met een karavaan. Met optredens, quizzen en films probeert het de arbeiders warm te maken om zich aan te sluiten bij een vakbond. FOTO TINENE D'HAESSE

producent. In het begin waren we verplicht aan een minimale winstmarge te werken, we verdienden toen zo'n 4.500 Baht per maand. Maar ondertussen hebben we onze producten kunnen verbeteren en krijgen we meer bestellingen. We hebben nu een maandloon van 8.000 Baht.”

Zo werd het geen bezoek in begrafenisstijl, maar een confrontatie met de uitwassen van ons economisch systeem en met het geloof van activisten om hieraan iets te veranderen door op te komen voor de zwaksten in onze samenleving.

KRIS VANSLAMBOUCK

- www.thailabour.org
- www.oxfamsol.be

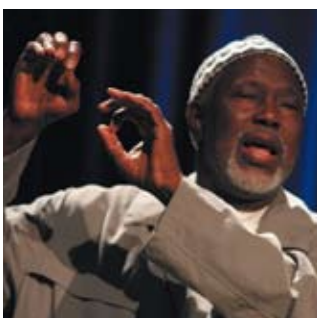
Europese commissie krijgt **TEGENWIND**

De campagne *Waardig Werk* is goed en wel gelanceerd, maar ondertussen laten we de **STOP EPA**-campagne van vorig jaar, tegen de Economische Partnerschapsakkoorden niet los. Ook in het Zuiden krijgt de Europese Commissie de wind van voren.

MAGERE BUIT

11.11.11 blijft actief in de internationale **STOP EPA**-campagne. Zo lagen we mee aan de basis van een internationale actie aan het Europese Parlement op 23 september. Niet alleen het Europese parlementsleden, maar ook de leden van het federale en de regionale parlementen zullen binnenkort kleur moeten bekennen. Alle parlementen in de Europese Unie moeten zich binnenkort uitspreken over de akkoorden die eind vorig jaar zijn afgesloten. Daarom zijn ze nu meer dan ooit het mikpunt van de EPA-acties.

De Europese Commissie van haar kant, volhardt in de boosheid en probeert ondanks alle tegenwind de EPA's te redden. Normaal liepen eind vorig jaar de EPA-onderhandelingen af. Maar op dat moment aanvaardde alleen de Caribische regio een volledige EPA, ondanks sterke druk van de Europese Unie. De overige vijf regio's (de Stille Oceaan en vier regio's in Afrika) bereikten geen akkoord met de EU. Die wist wel nog gedeeltelijke akkoorden te ontfoetselen aan vijftien individuele landen en aan een groep van vijf landen uit Oost-Afrika, maar dan alleen over de handel in goederen. De onverwachte zet van de Europese Commissie om plots met individuele landen te onderhandelen en de regio's aan de kant te schuiven, heeft overal kwaad bloed gezet. De Commissie verdedigde immers de EPA's als instrument om de regionale integratie te bevorderen.

"Als je de Afrikaanse boer in rechtstreekse concurrentie stelt met de Europese boer, dan weet je op voorhand dat je een overstroming van onze markten krijgt, die de Afrikaanse boer wegspoelt."

MAMADOU CISSOKO, WOORDVOERDER VAN HET PAS OPRICHTTE AFRIKAANS BOERENPLATFORM

ONDERHANDELINGEN BLIJVEN AANSLEPEN

Ondertussen regent het klachten over tal van bepalingen die de Commissie in de verschillende akkoorden

binnensmokkelde. Bijvoorbeeld de bepaling dat de ACP-landen* voortaan geen enkele invoertaks meer zouden mogen verhogen. Die betwiste bepalingen willen de betrokken ACP-landen eruit tijdens de verdere onderhandelingen over de regionale akkoorden.

De Europese Commissie blijft ondertussen druk uitoefenen om naast de liberalisering van de goederenhandel, ook de liberalisering van de diensten, investeringen en overheidsaanbestedingen te aanvaarden. Ook wil ze een verstrenging van de intellectuele eigendomsrechten (patenten, auteursrechten, enz.)

Nu de deadline van 2007 voorbij is en de druk van de ketel, laten de ACP-landen zich niet meer opjagen. De regio van de Stille Oceaan liet een paar maanden geleden weten dat ze niet verder wil gaan dan een akkoord over goederen, vis en economische samenwerking en dat de rest voor een andere keer zal zijn.

En in Afrika draaien de onderhandelingen nog altijd in hoofdzaak over de kernvraag: hoever moet of kan de afschaffing van de invoertaksen op de goederen (landbouw- en industrieproducten) gaan? De West-Afrikaanse landen willen eerst onderling uitmaken hoe ze hun invoertaksen op elkaar zullen afstemmen, vooraleer te praten over het openen van hun markten voor Europese producten.

En ook het akkoord met de Cariben is nog niet helemaal rond. De verschillende regeringen moeten het nog bekrachtigen. Haïti en Guyana besloten begin september het akkoord niet te ondertekenen. Guyana wil enkel een handtekening plaatsen onder het goederenhoofdstuk en de rest laten voor wat het is. De Europese Commissie botst dus op heel wat weerstand.

AFRIKAANSE BOEREN VERSTERKEN HUN SAMENWERKING

Ondertussen hebben de Afrikaanse boerenorganisaties niet stilgezeten. Ze blijven de EPA-onderhandelingen op de voet volgen en hun regeringen onder druk zetten om het overleven van hun boeren niet in gevaar te brengen. Tegelijkertijd werken ze verder aan de versterking van hun samenwerking. In Addis Abeba hebben de verschillende regionale koepels een Afrikaanse Boerenplatform opgericht. Met Mamadou Cissoko, ere-voorzitter van de West-Afrikaanse koepel Roppa en gastspreker op de startdag vorig jaar, als woordvoerder. Hij bepleitte de zaak van de Afrikaanse boeren bij de Europese Unie en op de vergadering van de Landbouw- en Voedselorganisatie van de VN (FAO).

En einde september trokken de West-Afrikaanse boeren samen met andere organisaties in een *STOP*

WTO struikelt

In juli was er bij de Wereldhandelsorganisatie (WTO) een nieuwe poging van 'de laatste kans' om de onderhandelingen over multilaterale vrijhandelakkoorden vlot te krijgen. Na negen dagen sprongen de onderhandelingen af. Struikelblok was het recht op bescherming van de landbouw. De ontwikkelingslanden eisten de mogelijkheid om maatregelen te kunnen treffen in geval van plotse prijsdalingen of plotse verhogingen van de invoer van landbouwproducten. Vooral de Verenigde Staten lagen dwars, maar het Zuiden hield voet bij stuk en bleef bij zijn eis. Het gaat immer over een zaak die voor miljoenen kleine boeren en voor ontwikkelingslanden van groot belang is. We mogen daar gerust fier over zijn. De jarenlange campagnes voor voedselsoevereiniteit en het recht op bescherming in vele landen in Zuid en Noord hebben heel wat regeringen weten te overtuigen dit punt hoog op de internationale agenda te plaatsen.

EPA-karavaan van land tot land naar aanleiding van de ACP-top in de Ghanese hoofdstad Accra. Telkens ze een grens overstaken hielden ze een actie voor een gemeenschappelijk West-Afrikaans landbouwbeleid en voor voedselsoevereiniteit.

Maar meer nog dan naar de EPA's ging de aandacht van de boerenorganisaties uit naar de voedselcrisis. Een aantal boeren kunnen tijdelijk voordeel halen uit de hoge voedselprijzen, maar miljoenen boeren in Afrika moeten een groot deel van hun voedsel zelf aankopen. Bovendien zien zij hun kosten toenemen door de energiecrisis. Eén van de belangrijkste oorzaken van de voedselcrisis, zeker in Afrika, is de jarenlange verwaarlozing van de landbouw door onvoldoende steun en bescherming. Daardoor is er geen toereikende lokale voedselproductie en is de bevolking afhankelijkheid van de grillen van de wereldmarkt.

Maar verschillende wereldleiders, zoals Europese Commissaris voor Handel, Peter Mandelson, pleiten juist voor meer liberalisering van de landbouw. Volgens hem zijn de EPA's hét antwoord voor alles. Gelukkig botst hij daarbij op boerenprotest in het Zuiden en dat van ngo's uit de EU-landen.

MARC MAES

* ACP-landen: vroegere Europese kolonies uit Afrika, de Cariben en de Stille Oceaan die aparte akkoorden sluiten met de Europese Unie.

• www.11.be/epa

Tijdens een STOP EPA-actie aan het Europees parlement op 23 september overhandigden Oxfam Solidariteit en SOS Faim aan Belgische (federale, regionale en Europese) parlementsleden 20.000 handtekeningen tegen de EPA's en voor het recht op bescherming van de landbouw in het Zuiden. Die handtekeningen kwamen bovenop de 80.000 die 11.11.11, Vredeseilanden, Oxfam Wereldwinkels, Oxfam Solidariteit, CNCd en SOS Faim inzamelden en op 20 mei al overhandigden. FOTO TINKE D'HAESSE

KUNST die boekdelen spreekt

Engagement kent velen vormen en leidt soms tot

verrassende resultaten. Dat bewijst het boek

Uitgedrukt – Kunst voor 11.11.11 waarin 44 kunstenaars

hun creativiteit de vrije loop laten.

Het kunstig samengestelde boek bevat een selectie uit een waaier van 340 creatieve bijdragen. Die zijn het resultaat van een proces waarbij een heel jaar lang 22 lege boekjes van kunstenaarshand tot kunstenaarshand gingen.

DOORGEEFSYSTEEM

Diederic Buerman, bedenker van het concept, was jaren actief in het boekenvak. De jaarlijkse verkoop van tweedehandsboeken voor 11.11.11 in Gent bracht hem op ideeën. Je zoekt 22 kunstenaars en je geeft die een leeg boekje waarin ze op de eerste pagina hun visie op de actiethema's van 11.11.11 in een kunstwerk uitdrukken. Dat geven ze dan door aan een collega naar keuze, tot het boekje vol is. De handgebonden boekjes maakte Diederic, met zijn ervaring als boekbinder, samen met Rosa Pattijn. Haar handwerk geeft de boekjes een aparte toets. In de lijst van deelnemers herkennen we ronkende namen als Lieve Blancquaert, Joke van Leeuwen, Mauro Pawlowski en cartoonist GAL, maar ook minder bekend talent leefde zich uit voor 11.11.11.

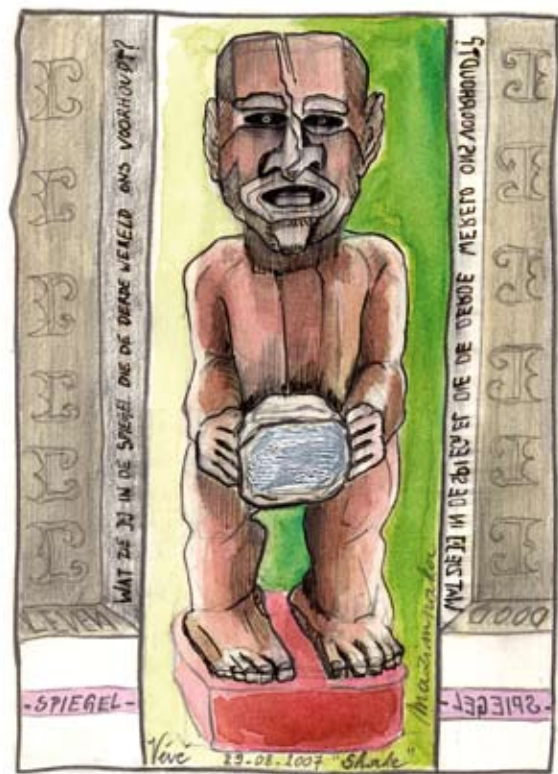
Ook cartoonist GAL zorgde voor een bijdrage in 'Uitgedrukt'. Zijn kunstwerk prijkt op de cover van deze Pagina 11.

- www.11.be/winkel
- www.11.be/uitgedrukt

Dit jaar brengt de onvolprezen 11.11.11-kalender beelden met als thema 'kleur'. De panoramakalender kost 15 euro en voor de plankalender met ruimte voor afspraken betaal je 16,50 euro.

Met deze treffende tekening leverde Vévé 'Shake' Mazimpaka, de Belgisch-Congolese zangeres van Afro-punkgroep La fille d'Ernest een verrassende bijdrage aan het kunstboek 'Uitgedrukt'.

Zo verrast Vévé 'Shake' Mazimpaka, de Belgisch-Congolese zangeres van Afro-punkgroep La fille d'Ernest met haar treffende en kleurrijke tekening.

CREATIEF TALENT

Een professionele jury boog zich op een mooie zomerdag over het geheel van de werkjes en koos er 44 favorieten uit. Die selectie kan ieder kunstminnend mens nu voor 9,95 euro in huis halen! Op 28 oktober biedt nieuwsmagazine Knack het boek zelfs aan verminderde prijs aan. Daarnaast is *Uitgedrukt* te koop in de boekhandel en de Oxfam-Wereldwinkels, op activiteiten van 11.11.11-comités en op de Boekenbeursstands van 11.11.11 en Roularta. Ook via www.11.be/winkel kan je het boek bestellen. De opbrengst gaat naar ontwikkelingsinitiatieven van 11.11.11. *Uitgedrukt* laat zien dat kunst vele ladingen dekt, met een ruime variatie aan uitdrukingsvormen: fotografen, schrijvers en andere woordkunstenaars, schilders, cartoonisten en zelfs muzikanten gaven het beste van zichzelf. Met als resultaat een zeer divers, verrassend en boeiend overzicht van wat leeft in artistiek Vlaanderen. Laat je verrassen door dit bijzondere boek!

CLAIRE BRACKE

Wie ook benieuwd is naar de 296 werken die het boek niet haalden, kan die vanaf 28 oktober bekijken op www.11.be/uitgedrukt.

Wat doet 11.11.11 met mijn centen?

In 2007 sloot 11.11.11 de campagne af met maar liefst 5.847.561 euro op de teller. Maar wat doet 11.11.11 met die centen? Hoeveel geld gaat er precies naar het Zuiden? Krijgen mensen in Afrika een cheque in de handen gestopt? En hoe zit het juist met de werking in het Noorden? We plozen het uit.

In juni trokken zestien 11.11.11-sympathisanten naar Peru. Daar zagen ze hoe zowel de partners als de lidorganisaties van 11.11.11 werken aan de emancipatie van de lokale bevolking, duurzame landbouw promoten en hoe ze vechten tegen het onrecht dat de mijnbedrijven en de regering hen aandoen. FOTO DIRK PEETERS

"De grote budgetlijnen zijn vrij eenvoudig", stelt algemeen secretaris Bogdan Vanden Berghe. "Na aftrek van de kosten gaat 82% van die opbrengst naar het realiseren van onze doelstellingen. Daarvan gaat drie kwart naar lidorganisaties en partners van 11.11.11. De resterende 25% gaat naar educatie en beleidsbeïnvloeding."

EEN STEVIGE ACHTERBAN

Studiewerk en beleidsbeïnvloeding, het klinkt misschien niet zo hip, maar essentieel is het wel. 11.11.11 reserveert er een vierde van de netto-opbrengst van de campagne voor. "Dit politiek werk gebeurt enerzijds op vraag van onze partners in het Zuiden. Anderzijds is het logisch dat we daar als koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging flink in investeren", aldus Bogdan. "Om onrechtvaardige structuren te veranderen moeten we de beleidsmakers beïnvloeden."

11.11.11 richt zich daarbij niet enkel tot onze eigen politici, maar werkt ook samen met andere Europese ngo's en organisaties binnen verschillende internationale netwerken. Samen kunnen we politieke invloed uitoefenen, zelfs op internationale instellingen zoals de Wereldhandelsorganisatie, de EU en de Wereldbank. We moeten dan wel over ijzersterke dossiers beschikken."

LEEUWENDEEL VOOR LIDORGANISATIES

Driekwart van de netto-opbrengst maakt 11.11.11 over aan partners in het Zuiden en aan lidorganisaties. Het grootste deel daarvan (53%) gaat naar lidorganisaties en interessante samenwerkingsverbanden (27 in 2007). Bogdan Vandenbergh: "11.11.11 steunt die lidorganisaties in de realisatie van hun programma's in het

Zuiden, maar draagt ook bij aan hun bewustmakingswerk bij ons. Die steun varieert dit jaar van 6.000 euro voor het Vlaams Palestina Comité tot ruim 280.000 euro voor o.a. Trias, Wereldsolidariteit, Vredeseilanden, Broederlijk Delen en Oxfam Solidariteit."

11.11.11 werkt ook rechtstreeks samen met partnerorganisaties in het Zuiden. Naar die samenwerking gaat 22% van de netto-opbrengst.

Die partners zijn koepelorganisaties en samenwerkingsverbanden die het beleid van hun overheid proberen bij te sturen. Dergelijke beleidsbeïnvloeding is een essentiële pijler van het 11.11.11-werk. Financiële hulp zonder verbeteringen in het overheidsbeleid is dweilen met de kraan open.

Zo steunen we in Peru CONACAMI, de confederatie van gemeenschappen die het slachtoffer zijn van de mijnbouw. De mijnbouwpolitiek heeft er een grote, negatieve invloed op de landbouw en op de gezondheid van de bevolking. In Indonesië overkoepelt onze partner WALHI ruim vierhonderd milieuorganisaties. En onze Burundese partner, het Observatoire d'Action Gouvernementale, volgt het overheidsbeleid op de voet. Het gaat dus telkens over partners die hun overheid aansporen om een ontwikkelingsbeleid te voeren waarvan de lokale bevolking beter wordt.

DIRK PEETERS

- www.11.be/feitenencijfers
- www.11.be/finrapport2007

OPBRENGSTEN 2007

Totaalopbrengst: € 5.847.561,62
 Werkingskosten: € 1.049.411,86
 Netto-opbrengst: € 4.798.149,76

Verdeling netto-opbrengst 2007

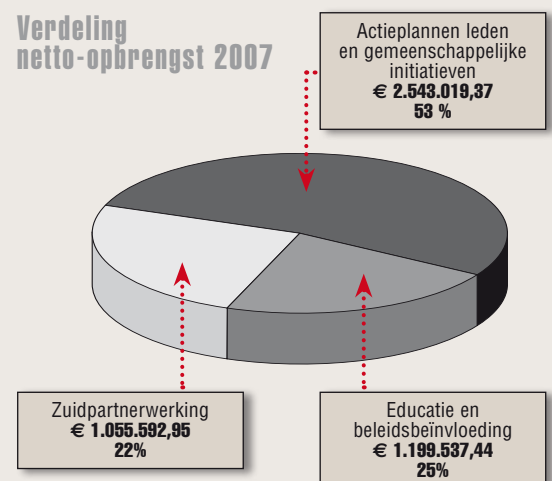

FOTO PATRICK HOLDERBEEK

De OLIE die de motor doet draaien

De 11.11.11-actie kan elk jaar rekenen op de inzet van talloze plaatselijke vrijwilligers voor het bakfestijn, de stratenactie, de mosselavond ... Wie zijn die anonieme enthousiastelingen? Hieronder zes kleine krachten die 11.11.11 mee groot maken.

In Herk-de-Stad ging op 5 oktober de zestiende sponsorjogging rond het Schulensmeer door. **Nelly Vanhaeren** verwarmt er de lopers en supporters met bekertjes soep. De opbrengst van de loop en van de soepverkoop gaat naar 11.11.11. "Veel mensen willen graag zelf iets doen, in plaats van gewoon wat geld te geven. Zo'n sponsorloop brengt de mensen van Herk-de-Stad echt samen, het is elk jaar een groot succes. De week erna verkopen we tijdens het Sint-Maartenfeest boterhammen en de lokale specialiteit *Krikske Vuur*. Op zo'n evenementen zamelen we veel geld in. Het is gewoon veel leuker als je er een toffe sfeer en een boke met choco voor in de plaats krijgt."

Caroline Hermans helpt al sinds de eerste editie – ondertussen al zestien jaar geleden – de jaarlijkse 11.11.11-brunch in Herentals in goede banen leiden.

De schoolrefter in orde brengen, zorgen voor desserts, achter het buffet staan, afwassen en natuurlijk het onvermijdelijke opruimen achteraf. Het hele weekend is Caroline ermee bezig. "Voor mij is

het belangrijk dat ik 11.11.11 steun op een manier die bij mijn persoonlijkheid aansluit. De huis-aan-huis-actie ligt me minder, maar zo'n brunch is wel mijn ding. Bovendien zien we de populariteit van de brunch elk jaar toenemen."

"Waarom ik het doe? Deels uit idealisme, maar anderzijds is het natuurlijk fantastisch dat we jaarlijks meer dan 250 mensen kunnen laten genieten van een biologische brunch. Het is altijd tof om met gelijkgezinden samen te zitten!"

In Zaffelare staat **Mia Verheedt** sinds enkele jaren aan de soepstand tijdens het campagneweekend.

Eén dag per jaar neemt zij de pollepel ter hand ten

voordele van 11.11.11 en houdt ze zo, samen met de andere vrijwilligers, de mensen op het kerkplein warm. "Ik neem niet graag het initiatief, maar help heel graag mee," vertelt Mia. "Sommigen zien onze bijdrage als een druppel op een hete plaat, maar ik zie het liever als een druppel olie in een motor: elk beetje helpt het mechanisme te smeren en op gang te houden."

Mechtild Sebrechts neemt samen met haar moeder vijf straten in Leupegem (Oude-naarde) voor haar rekening tijdens de stratenactie. "Meer dan tien jaar geleden volgde ik gewoon het voorbeeld van mijn moeder. Maar nu nog vind ik het belangrijk om actief

te blijven in het vrijwilligersleven."

Vroeger werkte Mechtild ook mee in de Wereldwinkel. Nu is daar minder tijd voor, maar de stratenactie blijft een vaste afspraak. "Ik zorg er altijd voor dat ik kan uitleggen waarover de campagne gaat. Natuurlijk heb je altijd mensen die je bekijken alsof je een bedelaar bent. Maar we merken toch dat de mensen die 11.11.11 wel willen steunen, daar elk jaar dieper voor in de buidel tasten."

Ook in Kuurne werken **Frank Seynaeve** en zijn vrouw Marij Blomme al jaren mee aan de stratenactie. "Wij waren al sinds onze jeugd actief in onze vorige parochie. Toen we verhuisden

naar Kuurne twijfelden we dan ook niet om ook hier van deur tot deur te gaan. Er moet toch iets gebeuren? Op één voormiddag halen we al veel op."

"We krijgen wel eens het deksel op de neus," vertelt Frank. Maar ik ben koppig: ik blijf aanbellen (lacht). En dikwijls reageren de mensen heel positief op wat we doen."

"Elk jaar organiseren wij met een aantal mensen een 11.11.11-entente in Melsbroek," vertelt **Julia Seghers**. "Ik hang overal affiches op, en dien de avond zelf op. In de zaal stellen we telkens ook een Wereldwinkelje op. We verkopen daar op twee uur tijd meer dan normaal op een hele dag."

Julia gaat daarnaast al sinds haar chirojaren mee met de stratenactie. "Geld kunnen ophalen voor anderen is eigenlijk een privilege", vindt ze. "Liever zo, dan dat ze voor mij moeten rondgaan."

breed • uit

KINDEREN EN WAARDIG WERK De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) schat dat 218 miljoen kinderen tussen 5 en 17 jaar kinderarbeid verrichten. Enerzijds beschouwen we kinderarbeid als een zware inbreuk op hun rechten. Anderzijds vragen

organisaties van werkende kinderen zelf het recht om te mogen werken. Valt deze paradox op te lossen? De problematiek van werkende kinderen moet in ieder geval ook in de campagne *Waardig Werk* aan bod komen. Daarom organiseert het Platform *Kinderrechten in Ontwikkelingssamenwerking* op 4 december een rondetafelgesprek over de vraag "Hebben ook kinderen recht op waardig werk?"

Jongeren uit het zuiden en internationale experts op vlak van kinderarbeid en -rechten gaan over het thema in gesprek. Inkom gratis, maar wel inschrijven bij hans.degreve@plan-belgie.org.

www.plan-belgie.org/kinderarbeid

WERKNEMERS = GEREEDSCHAP?

In het kader van de campagne voor waardig werk organiseren UCOS en MO* eind oktober twee boeiende debatten. Op donderdag **23 oktober** kan je het tweetalige debat volgen tussen kopstukken uit de ngo- en vakbondswereld met o.m. John Vandaele (MO*), Arnaud Zacharie (CNCD – 11.11.11) en Thomas Leysen (Umicore, VBO).

Andere vragen en ander debat op woensdag **29 oktober**. Is waardig werk dé sleutel tot echte duurzame ontwikkeling? En zijn de belangen van werknemers in Noord en Zuid wel gelijklopend? Over die vragen gaan Annuschka Vandewalle (FOS-Socialistische Solidariteit), Wendy Pekeur (Zuid-Afrikaanse vakbond Sikhula Sonke) en professor Marc De Vos (UGent) in debat.

www.studentzoektwereld.be

WAAKHOND

Deze advertentie, die onlangs in MO*Magazine verscheen, drukt op treffende wijze één van de belangrijkste opdrachten van 11.11.11 uit: structurele veranderingen proberen af te dwingen door politieke actie. Want de politiek hier, bepaalt voor een groot stuk het leven in het Zuiden.

Braziliaanse vrouwen laten zich niet behandelen als **VUIL**

In Brazilië zijn ongeschoolde vrouwen en hun familie al te vaak tot de bedelstaf veroordeeld. Recyclage zet de werkloze vrouwen van Mesquita op weg naar een rooskleuriger toekomst.

FOTO AUDREY JEAN

AUTRE TERRE

In het kader van onze samenwerking met CNCD in de campagne **Waardig Werk**, zetten we in dit nummer een partner van één van hun lidorganisaties in de schijnwerpers: **Autre Terre asbl**. Deze ngo is vooral binnen de sociale economie werkzaam en ondersteunt sinds kort het Braziliaanse **Coopcarmo**.

NEERWAARTSE SPIRAAL

De werkloosheid tiert welig in de Braziliaanse slaapsteden. Dit is niet anders in Mesquita, op ongeveer 40 km van Rio De Janeiro. Veel vrouwen zijn er ongeschoold maar vaak de enige kostwinner van hun familie. Bij gebrek aan jobs in de stad zoeken ze hun heil in de informele sector, wat in Mesquita niet zelden neerkomt op het afschuimen van vuilnisbakken op zoek naar verkoopbaar afval. Met een laag zelfbeeld tot gevolg.

Bovendien zijn deze vrouwen niet altijd in het bezit van officiële papieren, wat zaken als sociale zekerheid, degelijk onderwijs voor de kinderen en stemrecht uitsluit. Zij vechten dagelijks om uit de marginaliteit te ontsnappen. De coöperatieve **Coopcarmo** biedt hen een uitweg op hun eigen terrein, dat van de recuperatie en recyclage van afval.

EEN INKOMEN EN ZELFVERTROUWEN

De coöperatieve creëert banen voor de lokale bevolking, maar staat ook in voor een opleiding voor de vrouwen. Bovendien is er door de jaren heen grote vooruitgang geboekt op het vlak van de arbeidsomstandigheden. **Coopcarmo** zorgde ook voor vergaderzaaltjes en een refter. De medewerkers van de coöperatieve verwerken samen maandelijks tot 30 ton afval. Zij zijn niet alleen zeker van een inkomen, maar verwerven ook zelfvertrouwen en aanzien.

Het loon blijft echter aan de lage kant en het werk zwaar, waardoor **Coopcarmo** voor velen een tijdelijke werkgever is. Dankzij de opgedane kennis kunnen zij echter vaak terug aan de slag in de formele sector.

CLAIRE BRACKE

• www.autreterre.org